

TECH YOUR FUTURE

Centre of Expertise TechniekOnderwijs

Lessenserie: Leren argumenteren

Bèta Burgerschap

Inleiding

In deze lessenserie leren leerlingen argumenteren. Leren argumenteren is een belangrijk doel van Bèta Burgerschap, zoals wordt beschreven in het [praktijkboek 'Bèta en technologie in burgerschapsonderwijs'](#). Door te argumenteren kan een zo goed mogelijke beslissing genomen worden over een maatschappelijk-technologisch vraagstuk. In Bèta Burgerschap verplaatst iedere leerling zich in een bepaalde actor en worden ze gestimuleerd om tot een oplossing te komen waarbij rekening gehouden wordt met de belangen van de verschillende actoren. De ideale oplossing is er niet altijd; het doel is om dan samen tot een zo optimaal mogelijke oplossing te komen. Argumentatievaardigheden zijn natuurlijk ook handig in discussies over andere vraagstukken. Door te argumenteren wordt bovendien het denken van leerlingen ontwikkeld.

Leerdoelen

Doelen van deze lessen zijn:

1. Om goede argumenten te geven integreren de leerlingen bewijzen die ze hebben verkregen door middel van kennisverwerving. Ook zijn ze bereid om hun oordeel bij te stellen op grond van nieuwe inzichten.
2. Leerlingen leren hoe ze een kwalitatief goed oordeel vormen. Hiervoor kennen ze het verschil tussen meningen en argumenten en kennen ze de regels van argumenteren. Ze ontdekken dat anderen ook (goede) argumenten hebben, ongeacht het standpunt.
3. In de discussie maken de leerlingen gebruik van hun argumenten, omdat ze inzien wat het belang is van argumenteren. Ze voelen zich hierin bekwaam en hebben er plezier in.

Opbouw van de lessen

De leerdoelen zoals hierboven staan beschreven komen terug in drie lessen. In de eerste les leren de leerlingen om kwalitatief goede argumenten te bedenken. Hierbij maken ze gebruik van de inhoudelijke kennis over het onderwerp die ze al hebben of die ze tijdens de les opdoen. In de tweede les leren ze meer over het verschil tussen een mening en een argument en beoordelen ze de argumenten van andere leerlingen. Tijdens de derde les gebruiken ze hun argumenten tijdens de discussie en proberen ze samen tot een oplossing te komen.

Les 1: Kennis integreren in argumenten

Leerdoel

Om goede argumenten te geven integreren de leerlingen bewijzen die ze hebben verkregen door middel van kennisverwerving. Ook zijn ze bereid om hun oordeel bij te stellen op grond van nieuwe inzichten.

Uitvoering

Introductie

Introduceer het thema waarin een (maatschappelijk-technologisch) vraagstuk centraal staat. Voorbeelden van vraagstukken kun je vinden in het praktijkboek op pagina 58 en 59. Formuleer zelf of met de leerlingen een stelling rondom dit vraagstuk. Vraag vervolgens aan hen wie het daarmee eens of oneens is en laat hen uitleggen hoe zij tot deze mening zijn gekomen.

Bespreek het doel van de lessenserie: In drie lessen leren de leerlingen het belang van argumenteren kennen en krijgen ze meer kennis over het (maatschappelijk-technologisch) vraagstuk. Leg uit dat, om tot een groepsgewijze beslissing te komen, argumenteren belangrijk is. Wanneer gebruiken de leerlingen zelf argumenten? Welke voorbeelden kunnen zij noemen?

Instructie

Verdeel de klas in groepen, zogenaamde actorgroepen. Elk groepje krijgt een andere actor (belanghebbende bij het vraagstuk) en vanuit deze positie bepalen ze of ze het eens of oneens zijn met de stelling. Laat de leerlingen argumenten bedenken waarbij ze de redentatie achter hun antwoord verwoorden. Op pagina 53 van het praktijkboek vind je een voorbeeldoverzicht van actoren bij het thema 'energie'.

Bespreek met de leerlingen hoe ze hun argumenten kunnen verbeteren door meer kennis te hebben over het onderwerp. In het verlengde hiervan ligt het nut van bewijs in een argument: het eigen argument kan sterker worden gemaakt en het argument van de ander kan daardoor worden verzwakt. Bedenk samen met de leerlingen een aantal vormen van bewijzen (denk aan wetenschappelijke kennis en beeldmateriaal).

Verwerking

Geef de leerlingen de opdracht om kennis en bewijzen te gebruiken om hun argumenten te onderbouwen. Laat ze eerst samen nadenken over welke kennis ze al hebben over het onderwerp en dit verwerken in een mindmap. Let in de begeleiding goed op of de leerlingen het verschil tussen kennis en meningen begrijpen. Is hun mindmap een overzicht van kennis of een overzicht van hun eigen meningen? Vervolgens kan gekozen worden voor een stukje kennisoverdracht of de leerlingen kunnen zelf gericht op zoek gaan naar informatie, waarna ze hun mindmap kunnen aanvullen.

Laat de leerlingen de kennis die ze hebben opgedaan vervolgens verwerken in hun argumenten.

Afsluiting

Bespreek met de leerlingen in hoeverre de argumenten die ze tijdens de introductie hebben opgeschreven zijn veranderd. Is hun standpunt ten opzichte van de stelling veranderd? Hebben ze argumenten versterkt met de kennis die ze hebben opgedaan? Laat ze hun argumenten bewaren voor de volgende les.

Les 2: Meningen en argumenten

Leerdoel

Leerlingen leren hoe ze een kwalitatief goed oordeel vormen. Hiervoor kennen ze het verschil tussen meningen en argumenten en kennen ze de regels van argumenteren. Ze ontdekken dat anderen ook (goede) argumenten hebben, ongeacht het standpunt.

Uitvoering

Introductie

Herhaal de stelling van de vorige bijeenkomst en laat de leerlingen hun argumenten erbij pakken van de vorige les. Laat de groepen vervolgens om de beurt de argumenten benoemen voor of tegen de stelling, waarbij ze vanuit de actor redeneren.

Bespreek het doel van de les. Weten leerlingen al wat het verschil is tussen een mening en argument? En weten leerlingen al wat een standpunt is?

Instructie

Bouw voort op wat de leerlingen hebben verteld over de verschillen tussen meningen en argumenten. Bespreek waarom het gebruik van een argument meer waarde kan geven aan een mening tijdens een discussie. Zorg dat expliciet wordt wat het belang is van argumenteren: om een standpunt te verdedigen, te onderbouwen of te verzwakken is het nodig om goede argumenten te hebben. Tegelijkertijd helpt het om het standpunt van iemand te begrijpen en hier rekening mee te houden. Het gaat bij Bèta Burgerschap immers niet om je gelijk behalen, maar om tot een optimale oplossing te komen. Je kunt leren van elkaars argumenten, waardoor je samen een betere beslissing kunt nemen.

Verwerking

Koppel de groepen aan elkaar en laat ze de argumenten van de andere groep kritisch beoordelen. Zijn dit meningen of argumenten? Hoe zouden de argumenten nog beter geformuleerd kunnen worden? Welke kennis (bewijzen) zou de argumenten nog sterker maken? Laat hen dit met een andere kleur erbij schrijven, bijvoorbeeld met tips en tops. Dit proces kan een paar keer herhaald worden, zodat ze van meerdere groepen feedback ontvangen.

Laat de groepen op basis van de ontvangen feedback hun argumenten verbeteren. Deze kunnen ze in de derde les gebruiken tijdens de discussie.

Afsluiting

Bespreek met de leerlingen het belang van argumenteren in een discussie. Laat leerlingen twee argumenten noemen die ze tijdens deze les hebben verbeterd. Reflecteer met leerlingen op dit proces.

Les 3: Argumenten in een discussie

Leerdoel

In de discussie maken de leerlingen gebruik van hun argumenten, omdat ze inzien wat het belang is van argumenteren. Ze voelen zich hierin bekwaam en hebben er plezier in.

Uitvoering

Instructie

Bespreek de regels die jullie belangrijk vinden tijdens een discussie. Denk aan het luisteren naar elkaar, de tijd die leerlingen krijgen om hun argument te bespreken, opstaan wanneer je iets wilt zeggen, etc.

Verwerking

Voer met de klas de discussie rondom het vraagstuk. Begeleid de leerlingen in het argumenteren. Stimuleer leerlingen om elkaar vragen te stellen om zo de ander beter te begrijpen en om argumenten te gebruiken en deze te onderbouwen met bewijs. Stimuleer leerlingen om (tegen)argumenten te bedenken en om een tegenargument te weerleggen.

Visualiseer de standpunten en de argumenten die worden gegeven tijdens de discussie.

Begeleid de groep om, aan de hand van de argumenten die zijn gegeven, uiteindelijk tot een groepsgewijze beslissing te komen.

Afsluiting

Reflecteer op de kwaliteit van de discussie, de argumenten en de bewijzen (kennis). Ook is het mogelijk om een vervolg te geven aan de groepsgewijze beslissing (naar eigen invulling).

Hoe verder?

Inoefenen

In les 3 is een klassikale discussie gevoerd. Het voordeel van een klassikale discussie is dat je de leerlingen goed kunt begeleiden bij het leren van de argumentatievaardigheden. Door leerlingen in kleinere groepen met elkaar te laten discussiëren krijgen zij meer kans om te oefenen met argumenteren.

Als-dan

Als-dan redematies stimuleren leerlingen om rekening te houden met het perspectief van een andere actor. Een mooi vervolg op de Lessenserie Argumenteren is het Als-dan spel, waarbij het leren argumenteren wordt uitgebreid met netwerk denken.

Bèta Burgerschap

Argumenteren is één van de zes principes van Bèta Burgerschap. Het [praktijkboek 'Bèta en technologie in burgerschapsonderwijs'](#) biedt handvatten om volgens de aanpak van Bèta Burgerschap aan de slag te gaan met maatschappelijk-technologische vraagstukken.

TECH
YOUR
FUTURE

Centre of Expertise TechniekOnderwijs

Een initiatief van Saxion,
Universiteit Twente en Windesheim

made mogelijk
gemaakt door

provincie
verijssel